

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON ASIAKIRJAT

KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 23 — 1981

Jätevesimaksun korottaminen

Kvsto päätti 17.12.1980 (asia n:o 16) korottaa jätevesimaksun 2,00 mk:sta 2,20 mk:aan/m³.

Yleisten töiden lautakunta toteaa (11.6.1981), että edellisen taksapäätöksen perusteluna olleiden rakennusviraston katurakennusosaston laskelmien mukainen taksa oli 2,51 mk/m³, kun taksaa nostettiin 2,20 mk:aan/m³. Korotus tuli voimaan 3.3.1981.

Lautakunta toteaa, että taksan laskennallinen suuruus on 2,75 mk/m³, joten korotustarve on edelliseen taksalaskelmaan nähden 9,6 %. Laskelmien laadinta-ajankohtien välinen, huhtikuusta 1980 huhtikuuhun 1981, rakennuskustannustason nousu on ollut 12,3 % ja elinkustannustason nousu 12,4 %. Taksan korottaminen 2,40 mk:aan/m³, joka myös on ollut talousarviovalmistelun pohjana, merkitsee 9,1 %:n nousua.

Veden käytön kustannukset ovat asuinkiinteistöissä keskimäärin 73,0 p/m²/kk, josta jäteveden osuus on 38,2 p/m²/kk. Jätevesimaksutaksan korottaminen laskelman mukaisesti 55 p/m³ nostaisi asumiskustannuksia 9,6 p/m²/kk ja 20 p/m³/kk nostaisi asumiskustannuksia 3,5 p/m²/kk.

Lautakunta esittää, että jätevesimaksu korotettaisiin 1.1.1982 alkaen 2,40 mk:aan/m³.

Yleisten töiden lautakunnan esitys on mietinnön liitteenä A ja kuntasuunnitelman mukaisiin viemärlaitoksen pääoma- ja käyttökustannuksiin pohjautuvat taulut liitteenä A1. Liitteenä A2 on rakennusviraston muistio korotuksen vaikutuksista. Liitteenä B on kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston lausunto.

Khs mainitsee, että jätevesimaksulain tullessa voimaan vuoden 1974 alusta ei viemärlaitoksen käyttöomaisuuden kirjanpidossa ollut lainkaan mukana viemäriverkon osuutta. Jätevesimaksun määrittämistä varten suoritettiin

viemärlaitoksen käyttöomaisuuden alkuarvostus sekä korkojen ja poistojen laskenta Suomen Kaupunkiliiton asiaa koskevan mallisäännön n:o B 46 mukaisesti. Myöhemmät taksantarkistukset perustuivat aikaisempiin laskelmiin, joita oli korjattu sanotun ohjeen mukaisesti. Kun viemärlaitoksen käyttöomaisuuden kirjanpito uusittiin ja siirrettiin kiinteistövirastolta rakennusviraston hoidettavaksi, otettiin rinnalle toinen taksalaskelma, joka perustuu talousarvion ja kuntasuunnitelman mukaisiin pääoman poistoihin ja korkoihin. Kaupunkiliiton sanotun nykyarvoperiaatteelle rakentuvan laskentatavan mukainen laskelmallinen jätevesimaksu on edellä esitettyä suurempi. Esitys perustuu siihen, että taksalaskelmat kaikilta osin perustuvat talousarviossa ja kuntasuunnitelmassa esitettyihin käyttöomaisuuden kirjanpidon mukaisiin pääomakustannuksiin. Näihin arvoihin perustuva korotuslaskelma vastaa muiden taksalaskelmien kustannusrakennetta.

Khn mielestä yleisen kustannuskehityksen valossa yleisten töiden lautakunnan esitys jätevesitaksaksi on perusteltu. Sillä ei kuitenkaan kateta kaikkia kustannuksia. On samalla otettava huomioon pyrkimykset asumiskustannusten kasvun ja inflaation hillitsemiseksi.

Khs ilmoittaa lisäksi, että myönteinen päätös on alistettava Uudenmaan lääninhallituksen vahvistettavaksi ja taksan korottamisesta on ilmoitettava elinkeinohallitukselle tarvittavine laskelmineen.

Edellä olevan perusteella Khs esittää, että Kvsto päättäisi

muuttaa Helsingin kaupungin jätevesimaksutaksan 3 §:n kuhlumaan seuraavasti:

Käyttömaksu on 2,40 mk jokaista kiinteistön kuluttamaa, vesilaitoksen mittaamaa vesikuutiometriä kohti, kuitenkin niin, että jätevesimaksusta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa otetaan jäteveden poikkeuksellisesta laadusta tai määrästä aiheutuvat kustannukset huomioon todellisten kustannusten mukaisina.

Samalla Kvsto päättänee, että muutos tulee voimaan 1.1.1982 ja että korotettua hintaa sovelletaan voimaantulopäivästä alkavaan kulutukseen käyttäen aikasuhteissa laskettua kulutusarviota.

Helsingissä 12.10.1981

V a k u u d e k s i:

Pentti Mäkelä

Liitteet kaupunginhallituksen mietintöön n:o 23 vuodelta 1981

Liite A

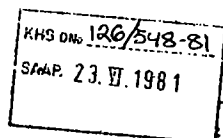
HELSINGIN KAUPUNKI
YLEISTEN TÖIDEN LAUTAKUNTA

Numero 236

Päivämäärä

11.6.1981 § 813

Kaupunginhallitukselle

JÄTEVESIMAKSUTAKSAN KOROTTAMINEN

Edellisen taksapäätöksen perusteluna olleiden rakennusviraston katurakennusosaston laskelmien mukainen taksa oli 2,51 markkaa/m³. Kaupunginvaltuusto päätti korottaa taksan 2,20 markkaa/m³. Tämä tuli voimaan 3.3.1981.

Katurakennusosasto on laatinut laskelman taksan korottamiseksi (liite 1, 1 - 3). Laskelma perustuu vuoden 1981 talousarvion ja vuoden 1982 talousarvioehdotuksen sekä kunta-suunnitelmaehdotuksen 1982 - 86 mukaisiin viemärlaitoksen pääoma- ja käyttökustannuksiin. Jätevesimaksun alainen vedenkulutus on saatu vesilaitoksen vedenkulutustilastoihin perustuvista vedenmyyntiennusteista. Taksan laskennalliseksi suuruudeksi on saatu 2,75 markkaa/m³, joten korotustarve on edelliseen taksalaskelmaan nähden 9,6 %.

Edellä mainittujen laskelmien laadinta-ajankohtien välinen, huhtikuusta 1980 huhtikuuhun 1981, rakennuskustannustason nousu on ollut 12,3 % ja elinkustannustason nousu 12,4 %.

Vuoden 1982 talousarvioehdotusta laatiessaan katurakennusosasto on jätevesimaksutulojen osalta varautunut kustannustason muutosta vastaavaan nousuun ja käyttänyt jätevesimaksuttaksana 2,40 markkaa/m³.

Kun kotitalouksien vedenkulutus on noin 2,78 milj. kuutiometriä/kk, ovat veden käytön kustannukset (vesimaksu + jätevesimaksu) asuinkiinteistöissä keskimäärin 73,0 p/m²/kk. Tästä on jäteveden osuus 38,2 p/m²/kk. Jätevesimaksutaksan korottaminen laskelman mukaiset 55 p/m² nostaisi asumiskustannuksia 9,6 p/m²/kk. Jos taksa korotetaan edellä mainittuun 2,40 mk/m³, nousisivat asumiskustannukset 3,5 p/m²/kk.

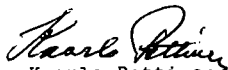
Katurakennusosasto piti kohtuullisena, että taksa

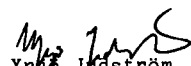
korotettaisiin 2,20 markasta 2,40 markkaan vesikuutiometriä kohti. Korotus olis tällöin noin 9,1 %.

Edellä olevaan viitaten lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että jätevesimaksutaksa korotettaisiin 1.1.1982 alkaen 2.20 markasta 2,40 markkaan kiinteistön kuluttamaa vesikuutiometriä kohti.

LIITE: Jätevesitaksalaskelma

Yleisten töiden lautakunta

Kaarlo Pettinen
puheenjohtaja

Yrjö Järström
sihteeri

KÄTEVEDEN KÄYTTÖKUSTANNUKSET

Taulukko 1. Käyttöönoton kirjanpidon mukaiset viemäritaitoksen pääomakustannukset vuosina 1981 - 83 (talousarviosta 1981, talousarvioehdotuksesta 1982 ja kuntasuunnitelmaehdotuksesta 1982 - 86)

Kustannuslaji	Pääomakustannukset kmk			
	1981	1982	1983	1981 - 83
Poistot				
- viemärit	31 272	31 673	33 054	95 999
- puhdistamot	7 330	8 944	10 495	26 769
	33 602	40 617	43 549	122 768
Korot				
- viemärit	37 104	38 274	40 024	115 402
- puhdistamot	10 304	10 741	11 441	32 486
	47 408	49 015	51 465	147 888
Yhteensä	86 010	89 632	95 014	270 656

Taulukko 2. Viemäritaitoksen käyttökustannukset vuosina 1981 - 83 (talousarviosta 1981, talousarvioehdotuksesta 1982 ja kuntasuunnitelmaehdotuksesta 1982 - 86)

Kustannuskohde	Käyttökustannukset kmk			
	1981	1982	1983	1981 - 83
Viemäreiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito	11 460	13 966	14 145	39 571
Jäteveden puhdistus ja poisto	33 918	38 709	38 709	111 336
Yleiskustannukset	3 857	9 637	9 364	27 858
Yhteensä	54 235	62 312	62 218	178 765
Tulot Kooki-Uudenmaan kunnilta	6 500	6 730	6 700	19 930
Katettavat käyttökustannukset	47 735	55 582	55 518	158 835

Taulukko 3. Ennustettu vedenmyynti Helsingin kaupungin alueella vuosina 1981 - 83

	1981	1982	1983	1981 - 83
Vedenmyynti milj. m ³	56,0	54,6	54,0	164,6
Jätevesilaskutuksen alainen vedenmyynti milj. m ³	53,2	51,9	51,3	156,4

$$\text{Jätevesimaksu} = \frac{(270\,656 + 158\,835) \cdot 10^3 \text{ mk}}{156,4 \cdot 10^6 \text{ m}^3} = 2,75 \text{ mk/m}^3$$

HELSINGIN KAUPUNGIN
RAKENNUSVIRASTO
Katurakennusosasto
R Saarinen/RS

MUISTIO

15.7.1981

JÄTEVESIMAKSUN KOROTUKSEN VAIKUTUKSET

1

Jätevesimaksun perintä

Jätevesimaksulain mukaisesti kunnalla on oikeus periä jätevesimaksua jätevesien ja sadevesien viemäröinnistä ja niiden puhdistuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Tällaisia kustannuksia ovat viemärlaitoksen käyttökustannukset sekä pääoman poistot ja korot. Jätevesilaskutus on käytännön syistä likimääräinen siten, että maksu peritään kiinteistön käyttämän puhtaan veden eikä jätevesimäärän perusteella. Jos tämä jäteveden poikkeuksellisen laadun tai määrän vuoksi on ilmeisen kohtuutonta taikka puhtaan veden määrää ei sopivasti voida mitata, on maksua määrättäessä otettava huomioon poikkeukselliset olosuhteet ja viemäristä saatava hyöty. Helsingissä on noin 85:lle kiinteistölle määrätty normaalia suurempi tai pienempi jätevesimaksu (ns. erillistaksa). Lukumäärältään suurimman ryhmän muodostavat rakennustyömaat, joilta nykyisen sopimusmenettelyn mukaisesti peritään pääsääntöisesti 0,35-kertainen jätevesimaksu. Jätevesimaksutuloihin suurin vaikutus taas on yhteensä seitsemällä teurastamolla ja muulla elintarviketeollisuuslaitoksella, joilta peritään korotettua jätevesimaksua sekä energialaitoksen voimalaitoksilla, joilta perittävä jätevesimaksu on 0,02-kertainen. Erillistaksoista päättää yleisten töiden lautakunta kussakin tapauksessa erikseen lukuunottamatta rakennustyömaita, joiden kanssa tehdään jätevesilaskutuksesta lautakunnan päätöksen mukainen sopimus.

2

Jätevesimaksun jakaantuminen eri kiinteistöryhmien kesken

Seuraavassa taulukossa on esitetty puhtaan veden kulutuksen jakaantuminen eri kiinteistöryhmille vuonna 1980. Jätevesimaksutulot kertyvät likimain samassa suhteessa.

Osuus kokonaisveden-
kulutuksesta (%)

-	talouskulutus	62,2
-	yleinen kulutus	22,6
-	teollisuuskulutus	15,2

Jätevesimaksu jakaantuu nykyisin eri taksaryhmille seuraavasti:

	Osuus kokonais- vedenkulutuk- sesta (%)	Osuus jätevesi- maksutuloista (%)
normaali taksa	72,5	84,4
puolitaksa	19,4	11,1
erillistaksa	5,6	4,5
ei jätevesimaksua	2,8	-

3

Jätevesimaksun korotuksen vaikutus asumiskustannuksiin

Mikäli jätevesimaksutuloilla ei pystytä peittämään kaikkia viemärlaitoksesta aiheutuvia menoja, on alijäämä katettava verovaroin. Vuonna 1979 oli verotulojen jakaantuma sellainen, että kotitaloudet maksoivat niistä 85,2 % ja teollisuus- ja liikelaitokset 14,8 %. Seuraavassa taulukossa on esitetty jätevesikuution hinta eri käyttäjäryhmillä, jos taksa pidetään nykyisen suuruisena, korotetaan ehdotuksen mukaiseen 2,40 mk/m³ tai korotetaan laskelman mukaiseen 2,75 mk/m³ ja alijäämä kussakin tapauksessa katetaan verovaroin.

	koti- taloudet mk/m ³	teollisuus+ liikelai- tokset mk/m ³	julkiset laitokset mk/m ³
Taksaa ei koroteta			
- jätevesimaksuin kerät- tävä osuus	2,20	2,20	2,20
- verovaroin kerättävä osuus	0,75	0,53	-
yhteensä	2,95	2,73	2,20
Taksan korotus 0,20 mk/m ³			
- jätevesimaksuin kerät- tävä osuus	2,40	2,40	2,40
- verovaroin kerättävä osuus	0,47	0,34	-
yhteensä	2,87	2,74	2,40
Taksan korotus 0,55 mk/m ³			
- jätevesimaksuin kerät- tävä osuus	2,75	2,75	2,75

Kotitalouksien vedenkulutus oli vuonna 1980 keskimäärin 2,78 milj. m³/kk. Veden käytön kustannukset (vesimaksu 2,00 mk/m³ ja jätevesimaksu 2,20 mk/m³) ovat asuinkiinteistöissä keskimäärin 73 p/m²/kk, josta jäteveden osuus on 38,2 p/m²/kk.

Jätevesimaksun korottaminen 55 p/m³ katurakennusosaston täysikatteisen laskelman mukaisesti nostaisi asumiskustannuksia 9,6 p/m²/kk. Jos taksaa korotetaan esityksen mukaiset 20 p/m³, aiheutuu tästä suoraan asumiskustannuksiin 3,5 p/m²/kk lisäys. Verovaroin katettava osuus viemärlaitoksen menoista nostaisi lisäksi asumiskustannuksia 8,0 p/m²/kk. Yhteensä asumiskustannusten nousu olisi tässä tapauksessa 11,5 p/m²/kk. Mikäli taas korotuksesta luovuttaisiin kokonaan ja koko alijäämä katettaisiin verovaroin, olisi asumiskustannusten nousu keskimäärin 12,6 p/m²/kk.

Vedenkulutuksen vaikutus jätevesimaksutaksaan

Puhdistamoille tulevasta jätevesimäärästä on keskimäärin alle 80 % alkuperältään vesijohtovettä muun osan koostuessa vuoto- ja hulevesistä. Viimeksi mainittujen määrä vaihtelee vuosittain hyvin voimakkaasti ja on riippuvainen sääolosuhteista kuten sademäärästä, pohja- ja meriveden pinnankorkeuksista jne. Käyttöveden kulutuksen vuosittaisilla muutoksilla ei ole suurtakaan merkitystä puhdistamoille tulevan vesimäärän vaihteluihin verrattuna esimerkiksi vuosittaisten hule- ja vuotovesimäärien merkitykseen. Sen sijaan pidempänä ajanjaksona käyttöveden kulutuksen kehityksellä on merkitystä. Esim. jatkuvasti lisääntyvä vedenkäyttö aiheuttaa sekä viemäriverkostoon että puhdistamoiden laajennustarvetta ja lisää näin pääomamenoja.

Vuoden 1981 talousarvion mukaan jätevesimaksuun (2,20 mk/m³) vaikuttavat menot jakaantuvat seuraavasti:

-	poistot ja korot	64,3 %	141,4 p/m ³
-	henkilöstömenot	8,3 %	18,3 "
-	viemäreiden kunnossapito	4,5 %	9,9 "
-	puhdistamoiden ja pumppaamoiden käyttö, vesilaboratorio	16,0 %	35,2 "
-	muut menot	6,9 %	15,2 "
	yhteensä	100 %	220,0 p/m ³

Edellä luetelluista menoeristä vain puhdistamojen ja pumppaamojen käyttökustannukset ovat suoraan verrannollisia puhdistetun jäteveden määrään, ja näistäkin esim. kemikaalikustannukset kuutiometriä kohti laskettuna pienenevät, kun vesimäärä kasvaa. Muut menoerät, joiden osuus on lähes 90 % menoista, ovat puhdistettavan veden määrästä riippumattomia kiinteitä kustannuksia. Koska puhtaan veden kulutuksen vuosittaisilla muutoksilla on hyvin pieni merkitys puhdistamoille tulevan vesimäärän muutoksiin, ja vain noin 16 % viemärlaitoksen menoista on sellaisia, joihin puhdistettavan veden

määrä vaikuttaa välittömästi, voidaan sanoa, että puhtaan veden kulutuksen muutokset eivät vaikuta lyhyenä aikavälinä viemärilaitoksen menoihin.

Koska jätevesimaksu peritään puhtaan veden kulutuksen perusteella, on vedenkulutuksen muutoksilla erittäin suuri merkitys jätevesitaksaan ja viemärilaitoksen tuloihin. Koska viemärilaitoksen menot ovat lähes täysin riippumattomia vedenkulutuksesta ja tulot suoraan siihen verrannollisia, niin esim. vedenkulutuksen pieneneminen aiheuttaa taksan korotustarpeen.

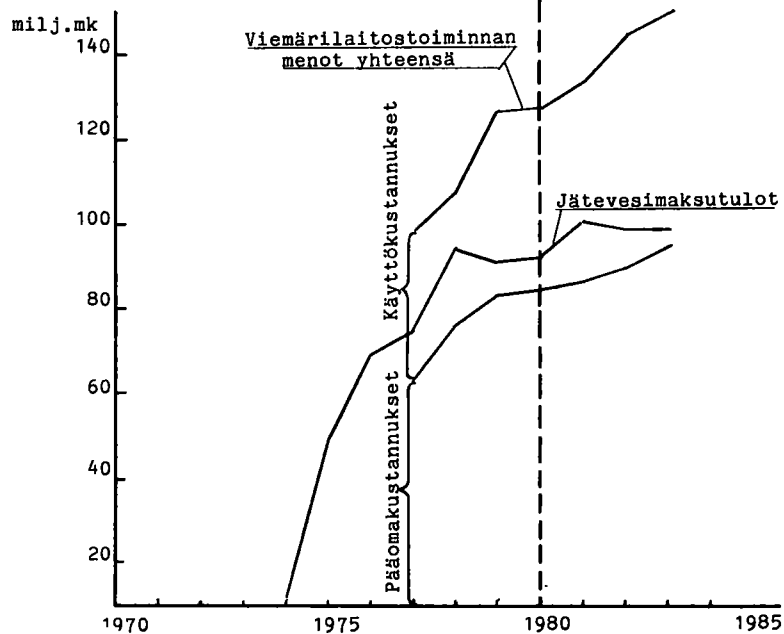
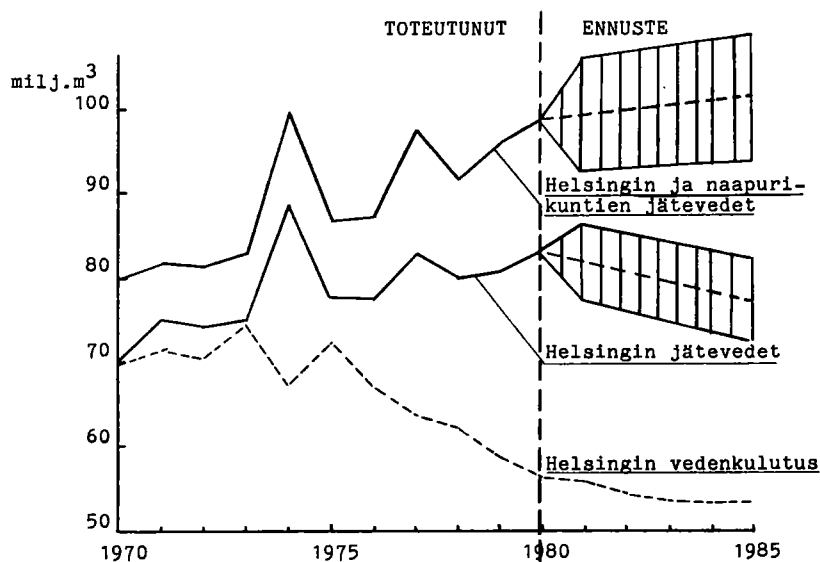
Jos vedenkulutus esim. pienenee 1,5 milj. m³ vuodessa, mikä on ollut viime vuosien suuntaus, pienenevät jätevesimaksuista saatavat tulot noin 2,9 milj. mk taksan ollessa 2,20 mk/m³ (puoli- ja erillistaksojen vaikutus noin 12 %). Yksikköhintaan vastaava vedenkulutuksen muutos vaikuttaa noin 5,3 p/m³ vedenkulutuksen ollessa vuoden 1980 tasolla eli noin 54,6 milj. m³ vuodessa. Vedenkulutuksen ja jätevesimäärien kehitys vuosina 1970-80 sekä ennustettu kehitys vuosille 1981-85 on esitetty liitteessä 1.

5

Taksan ja tulojen kehitys

Liitteessä 1 on esitetty viemärilaitostoiminnan käyttö- ja pääomamenot vuosina 1977-80 sekä talousarvion ja kuntasuunnitelman mukaiset menot vuosille 1981-83 sekä jätevesimaksuina kertyneet tulot vuosina 1974-80 sekä ennustetut tulot vuosina 1981-85. Puolitaksojen vähentävä vaikutus on noin 10 %, jonka määrän tulojen pitää olla menoja pienemmät, jotta taksaa voidaan pitää kattavana. Suurin osa viemärilaitoksen kiinteistä kustannuksista on pääomakustannuksia, mutta niiden suhteellinen osuus kokonaiskustannuksista tulee 1980-luvun alkupuolella jonkin verran pienenemään, sillä suuret investoinnit tulevat vähenemään ja pääpaino siirtymään siten käytön ja kunnossapidon puolelle.

JÄTEVESIMÄÄRIEN, VEDENKULUTUKSEN, VIEMÄRILAITOSTOIMINNAN
MENOJEN JA JÄTEVESIMAKSUTULOJEN KEHITYS VUOSINA 1970-85

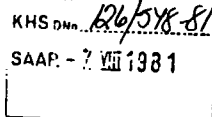

HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA
Talous- ja suunnitteluosasto

LAUSUNTO

Päivämäärä
7.8.1981

kaupunginhallitukselle

Kaupunginkanslian lähete n:o 126/548-81

JÄTEVESIMAKSUTAKSAN KOROTTAMINEN

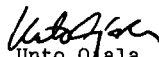
Talous- ja suunnitteluosasto toteaa, että kunnalla on jätevesimaksusta annetun lain mukaan oikeus periä jätevesimaksua jätevesien ja sadevesien viemärbinnistä ja niiden puhdistuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Jätevesimaksun määrittämisen perusteena on kiinteistön käyttämän veden määrä. Jätevesimaksutuloilla katettaviksi kustannuksiksi lasketaan viemärlaitoksen käyttökustannukset sekä pääoman poistot ja korot.

Suomen Kaupunkiliiton mallisäännön n:o B 46 mukaan pääomakustannusten laskennan perusteena käytetään viemärlaitoksen jälleenmyyntiarvoa. Yleisten töiden lautakunnan esityksen liitteessä olevat laskelmat perustuvat pääomakustannusten osalta käyttöomaisuuden kirjanpidon pääoma-arvoon. Kaupunkiliiton nykyarvoperiaatteelle rakentuvan laskentatavan mukainen laskennallinen jätevesimaksu on suurempi kuin rakennusviraston laskelmissa esitetty. Käytettyä laskentamenettelyä on kuitenkin pidettävä perusteltuna. Taksan laskennalliseksi suuruudeksi on saatu 2,75 mk/m³.

Talousarvioehdotusta vuodeksi 1982 laadittaessa on jätevesimaksutulot laskettu käyttäen jätevesimaksutaksana esitettyä 2,40 mk/m³.

Yleisessä kustannustasossa huhtikuusta 1980 huhtikuuhun 1981 tapahtunut noin 12 %:n nousu huomioon ottaen jätevesimaksutaksan korottaminen on perusteltua. Taksan korottaminen 2,40 mk/m³ ei kata kaikkia kustannuksia. Kun otetaan huomioon talouspolitiikan tavoitteeksi asetettu kansainvälisen hintakilpailukyvyyn ylläpitäminen ja sen edellyttämä kotimaisen kustannustason nousun hillitseminen, osasto pitää korotuksen toteuttamista lautakunnan esityksen mukaisesti tarkoituksenmukaisena.

Erkki Kokkonen
vs. rahoitusjohtaja

Unto Ojala
suunnitteluinsinööri